

14

IZ EDICIJE "K O Z A R A / U N O B"

I L I J A K E C M A N

u sjećanjima drugova i saboraca

Lišo Radonjić: Neki događaji nakon Šetničkog puša Kniga 2

strana 446Govori o Šetničkim zlodjelima, pogibiji Milana Radmana i drugih i da je juna 1942 godine po odluci banjalučkog Mjeasnog komiteta KPJ u Karajzovcima stvorena prva Partijska ćelija KPJ u istočnom dijelu Lijeve polja. Dalje kaže:

"Tih dana otišao sam sa sestrom Smiljom biciklima u Vakuf do kuće Ilije Kečkmana. Smilja mi nije rekla zašto idemo tamo. Tek kada nas je Ilija odveo na tavan svoje štale,, ugledao sam tri partizana, sa kojima su me oni upoznali. Jedan je bio visok crnomanjast. To je bio referent saniteta, tada već bivšeg Četvrtog krajiškog odreda Gojko Agramović. Partizani su ga zvali "doktor Gojko", jer je vršio niz ljekarskih intervencija, iako je medicinski tehničar. Crnogorac je.

Drugi partizan, nešto niži , također crnomanjast i krupan je Duško Bojanić, komunist iz Prijedora, zamjenik komandanta Četvrtog krajiškog odreda. Treći je sitan i mršav, a jedno mu je oko crveno. To je Ilija Stojanović kojeg smo zvali "Ilijica", komunist iz Prijedora, politički komesar bivše Crnovrške partizanske čete.

Ova trojica su jedva izvukli glave iz srednje Bosne. Šance je pripeklo u crijep i oni se kupaju u znoju.".....

Homčilo Sušnjiar: Omladinski pokret u Lijevoj polju

Knjiga 2 st. 629..... Tako je prošla 1941.godina. Ona je protekla uglavnom u kontaktiranju sa pojedinim partizanskim patrolama koje su dolazile u sela i donosili zadatke. Jedan od zadataka, koje sam ja primio i izvršavao, sastojao se u tome da se priprema ilegalna četa. U selo su tada dolazile partizanske patrole preko kuće ILIJE KEČKMANA i njega lično. U patroli

je često bio Vaso Radivojao i neki Radić koji je bio vodja grupe, odnosno patrola".

Smilja Batoz: Ilegalna grupa u selu Kukuljama

knjiga 2 str.735 "U Srpskom Vakufu su aktivisti: Nikola Mastala, Savo Trkulja, ILIJA KECMAN, njegova žena Savka i Savkina majka. I Djuro Stojanović, učitelj, bio je uključen u rad".....

Milo Radonjić: Ilegalci Lijeve polja

Knjiga 2 strana 748..... "Jedna od banjalučkih veza išla je preko Srpskog Vakufa preko kuća: ILIJE KECMANA, Nikole Mastale, Gojka Trkulje i Save trkulje. Vezu sa Banjalukom i srednjom Bosnom održavala je Smilja Radonjić iz Kukulja, a u tome su joj pomagali Dragan Ilibašić i Ljubo Obradović".....

Dušan Vidović Dule: Teški dani u obruču

Knjiga 3 strana 696 "Odlučeno je da u Lijeve polje krenu: Radoja Batoz, Sida Marjanović i ja. Išli smo preko veze u Grbavcima. Tu smo našli skojevku Milku Zmijanjac. Ona je po patroli uputila pismo u Kozaru, pa smo navratili do nje na putu u Lijeve. Ona nas je odvela do sledeće veze. U Mašićima smo našli Vasu Kutlaču, u Vilusima Dušana Seizovića. On nas je vodio preko ceste Bosanska Gradiška-Banja Luka, prema Vakufu i Vrbasu. Onda su nas preuzeli ILIJA KECMAN I MARA STOJANOVIĆ koja je živjela kod Ilije Kecmana. (Njen sin je poginuo kao komesar čete u Banjači). Kod ILIJE KECMANA smo se zadržali 10 dana".

✓ BUSHOTA na istoj strani .Ilija je imao ženu i troje male djece. Primaio je partizane u kuću kao da se nalazio na selo-
~~bošnjačkoj~~ teritoriji, iako je kuća od njemačkih jedinica udaljena nekoliko kilometara. Često su u kući bili partizani, a u dvorištu bi banuli šandari. Ilijina žena Savka i njena majka Mara uvijek su uspješno otklanjale opasnost. Ova kuća je danonoćno primala partizane, kurire političke i vojne rukovodioce koji su iz Kozare išli u centralnu Bosnu i obratno. Ilija je stalno noćno vodio patrola i rukovodilaca po Lijeve. Majka Mara je kurir između Lijeve i Banja Luke. Zbog toga su poslije provale u Banja Luci među prvima streljani Mara Stojanović i Ilija Kecman.

Stevan Matavulji: Ilegalni rad u Lijevču polju i održavanje veza sa Kozarom poslije ofanzive

Knjiga 4 strana 291 ... Vezu sa Banja Lukom održavala je Ana, zaboravio sam kako se preziva, majka žene Ilije Kecmana. Oni su porijeklom iz Like. Zbog njene neustrašivosti zvali smo je još i "Hajduk Ana". Kasnije je otkrivena kao saradnik narodnooslobodilačkog pokreta, uhapšena i streljana u Banja Luci".

Dušan Vidović Dule: Sa 3 bataljonom 5 KNOU kozarske brigade preko Grmeča do centralne Bosne

Knjiga 4 str. 831 Jedan od najaktivnijih bio je ILIJA KECMAN, koji je krajem 1943. ili početkom 1944. poginuo. Uhvaćen je i strijeljan. Streljana je i njegova majka, stara Ana Stojanović. Svi su je zvali majkom. O njoj mi je pričao Drago Mažar da je odigrala veliku ulogu održavajući vezu sa Banja Lukom. To je bila naša najsigurnija veza u Vakufu.

ILIJA KECMAN je danonoćno radio za oslobodilački pokret. Nije znao za odmor = jednu grupu partizana je dovodio, a drugu vraćao preko ceste Banja Luka-Bos. Gradiška. Obično se prelazilo u Romanovcima kod Cvijića i dalje kod Sibića Hana u Mašićima. Tu je bio prelaz preko ceste kod kuće baba Vranjke, tako smo je zvali. Tu je bilo najmanje naseljenih folksdojčera, pa je i prolaz bio najbezbedniji. Istina, po čitavu noć su patrolne "kulturbundovci" hodale i kontrolisale ovaj sektor.. Međutim, ILIJA KECMAN je sve to znao i uspješno obavljao poslove oko održavanja veza između Kozare i Lijevča polja. Bio je neustrašiv. Od desetak dana koliko smo bili u Lijevču, sigurno je da smo šest-sedam dana bili kod njegove kuće. Inao je dvije kćeri i sina. Bezbrinji smo kod njega bili. Preko dana bili smo u njegovoj šumici, drenjiku, a po noći smo išli na zadatke. Jedno vrijeme smo dane provodili na njegovoj štali".....

Mujo Knšmić Dule: Ilegalna aktivnost u Banja Luci od maja do novembra 1942. godine

Knjiga 5 str. 933 Odmah poslije ovih događaja Trenk po povjerljivom drugu Djordju iz Laglajana, šalje pismo u Banja Luku, obavještavajući nas o nastaloj situaciji tražeći od nas

odjeću, oružje i novu vezu za prebacivanje u partizane.

Dok su vršeni pokušaji za uspostavljanje veze sa Kozarom, Trenku je poslata odjeća, i oružje, a preporučeno mu je da preko Srpskog Vakufa pokuša doći u dodir sa Ilijom Stojanovićem koji je došao s Kozare radi veze sa Banjalukom. Trenk je našao Iliju u kući ILIJE KEOMANA, te se preko ove veze uspio vretno prebaciti na teren Kozare, gdje je stupio u Kozarski odred, a kasnije nakon formiranja 5 kozarske brigade, došao u njen 3 bataljon".....

Isti saborac na strani 935 ... "Naša veza sa Kozarom bila je Ilijevča polju, u Srpskom Vakufu u kući aktiviste NOP-a Ilije Keomana (Uхваćen on i njegova punica Mara Dodik u proljeće 1943 godine i streljani kod Nebrovačkog mosta u Banja Luci kao saradnici NOP-a) na kojoj su bili Ilija Stojanović i Vojo Stupar. Na ovoj vezi imao sam prilike da upoznam prvoborce partizane Duđu Vidovića, Radoju Batoza, Slavka Vukašinića, Vasu Radivojca i nešto kasnije Stevana Matavulja".....

Na strani 947....." ILIJE KEOMANA, MARU DODIK i ANU HAJDUKOVIĆ, sa grupom aktivista NOP-a iz Banja Luke, otkrio je ustaški doušnik Rudi Matukić koji je krajem decembra 1942 ubađen na teren Lijevča. Matukić je otkriven, sproveden na Kozaru, gdje ga je vojni sud 5 kozarske brigade osudio na smrt i prvih dana aprila 1943.godine streljan".....

Banja Luka, 6.6.1968.g.

Izbor teksta i prepis

Mara Kalabica

NAPOМЕНА : Neki od boraca pogrešno nazivaju MARIJU Maru DODIK (Ana, Ana Hajduk, Ana Ilijina majka) te da su Ilije i Marija ubijeni koncem 1943 ili početkom 1944.godine. Istina je sledeća: Svi ovi drugovi govore o istoj osobi. To je MARIJA DODIK rođjena Stojanović, majka Ilijine žene Savke i Djure Stojanović, učitelja (komesar čete u Prvoj krajiškoj brigadi poginuo na Manjači), a ne Ilijina majka.

Ilije i Marija streljani su u proljeće 1943 godine, kao što piše Rujo Kušmić, a što je i potpuniku ove napomene poznato.